

Chladiva CFC, HCFC a HFC - zákazy, omezení, regulace - II

Ing. Bohuslav Špaček, Svaz CHKT

První část článku k problematice zákazů, omezení a regulace chladiv uvedená v minulém čísle Zpravodaje č. 7/2007 se zabývala problematikou regulovaných látek.

Pokračování II se věnuje fluorovaným skleníkovým plynům (často je používán i termín F-plyny), kde navazujeme na článek uvedený ve Zpravodaji č. 6/2007, který se podrobně věnoval zaváděné legislativě. V následujícím uvedeme stručné shrnutí zákazů, omezení a regulace chladiv ze skupiny fluorovaných skleníkových plynů.

II. Fluorované skleníkové plyny

Fluorované skleníkové plyny jsou vyjmenovány v příloze I **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 842/2006 ze dne 17. května 2006 o některých fluorovaných skleníkových plynech** (dále jen Nařízení ES č. 842/2006) a v chladicí technice jsou tyto látky představovány zejména HFC chladiva, výběr hlavních z nich je uveden v tab. 1 článku ve Zpravodaji č. 6/2007.

Základními legislativními kameny jsou Nařízení ES č. 842/2006 a český dokument Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší v úplném znění zákona č. 472/2005 Sb., který v současné podobě obsahuje pouze základní definice existence F-plynů ovlivňujících klimatický systém Země, ale je v přípravě jeho novela.

Zákazy:

- **zákaz uvádění na trh jednorázových obalů s F-plyny (na trh EU poprvé!) - od 4. července 2007**
- **zákaz uvádění na trh neuzavřených systémů s přímým odpařováním obsahujících HFC chladiva - od 4. července 2007**

Jiné zákazy, omezení a regulace v současné době nejsou legislativou přikázány.

Povinnosti:

1) Servisních firem a fyzických osob oprávněných k podnikání

a) provádět instalaci, údržbu nebo servis zařízení a systémů pracovníky splňujícími požadavky legislativy na odbornou způsobilost dle připravované prováděcí legislativy EU i návazné národní;

b) kontroly těsnosti chladicích okruhů s F-plyny o obsahu nad 3 kg (6 kg u hermetických zařízení) provádět osobami splňujícími požadavky legislativy na odbornou způsobilost dle připravované prováděcí legislativy EU i návazné národní.

2) Provozovatelů zařízení s náplní F-plynů, kteří musejí:

a) s využitím všech technicky proveditelných opatření, jež nepředstavují nepřiměřené náklady:

- předcházet únikům těchto plynů
- co nejdříve opravit zjištěnou netěsnost;

b) zajistit kontrolu těsnosti certifikovanými pracovníky:

- těsnost aplikace obsahující nejméně 3 kg fluorovaných skleníkových plynů se kontroluje alespoň jednou za **dvanáct měsíců**; (to se nevztahuje na hermeticky uzavřené systémy, které jsou jako takové označené a obsahují méně než 6 kg fluorovaných skleníkových plynů);

Poznámka:

„hermeticky uzavřeným systémem“ je systém, v němž všechny díly obsahující chladivo jsou utěsněny sváry, tvrdými pájenými spoji nebo podobným pevným spojením, který může obsahovat uzavřené ventily a uzavřené obslužné body umožňující řádnou opravu nebo vyřazení z provozu a který má prověřenou míru úniků menší než 3 gramy ročně pod tlakem alespoň čtvrtiny maximálního povoleného tlaku.

- těsnost aplikace obsahující nejméně **30 kg** fluorovaných skleníkových plynů se kontroluje alespoň jednou za **šest měsíců**;
- těsnost aplikace obsahující nejméně **300 kg** fluorovaných skleníkových plynů se kontroluje alespoň jednou za **tři měsíce**;
- kontrola těsnosti aplikace se provede do jednoho měsíce po opravě netěsnosti, aby byla zajištěna účinnost opravy.

c) pro zařízení obsahující nejméně 300 kg fluorovaných skleníkových plynů instalovat systémy detekce úniků:

systémy detekce úniků se kontrolují alespoň jednou za dvanáct měsíců, aby bylo zajištěno jejich řádné fungování;

d) u aplikací obsahujících nejméně 3 kg fluorovaných skleníkových plynů vést záznamy o množství a druhu fluorovaných skleníkových plynů v náplni, o doplněném množství a o množství vyčerpaném při znovuzískání během servisu, údržby a konečného vyřazení z provozu. Rovněž tak vést záznamy s dalšími důležitými údaji včetně identifikace společnosti nebo technika, kteří servis nebo údržbu provedli, jakož i s údaji o datech kontrol provedených podle odstavců, o jejich výsledcích a s důležitými údaji o identifikaci zařízení;

e) zavést opatření pro řádné znovuzískání fluorovaných skleníkových plynů certifikovanými pracovníky, kteří splňují požadavky legislativy, aby se zajistila recyklace, regenerace nebo zneškodnění těchto plynů;

f) zajistit, aby příslušný personál získal potřebný certifikát dle legislativy, který

odpovídá příslušné znalosti platných předpisů a norem a potřebné způsobilosti v oblasti předcházení emisím a znovuzískávání fluorovaných skleníkových plynů a bezpečného zacházení s příslušným druhem a velikostí zařízení (prováděcí legislativa EU i návazná česká legislativa je v příloze).

3) Výrobce, dovozce do ČR, vývozce z ČR, prodejce a přepravce F-plynů a výrobků, které je obsahují, kteří musejí:

a) zajistit, že se na trh nevedou tyto látky a výrobky bez chemických názvů fluorovaných skleníkových plynů na štítku za použití akceptovaného průmyslového názvosloví. Tento štítek musí jasně uvádět, že výrobek nebo zařízení obsahuje fluorované skleníkové plyny, na které se vztahuje Kjótský protokol, a jejich množství, a musí být zřetelně a nesmazatelně upevněn na výrobku nebo zařízení, v blízkosti obslužných míst pro plnění nebo znovuzískávání fluorovaných skleníkových plynů nebo na té části výrobku či zařízení, která obsahuje fluorovaný skleníkový plyn.

4) Všech výše uvedených právnických i fyzických osob, které musejí:

s vyřazenými F-plyny a s vyřazenými výrobky F-plyny obsahujícími zacházet dle odpadářské legislativy o zacházení s nebezpečnými odpady.

Poznámka:

uvedený materiál je zpracován se snahou o maximální jednoduchost a stručnost. Z tohoto důvodu obsahuje pouze nejzákladnější výběr zákazů a povinností.

Uvedené zákazy a povinnosti platí dle evropského nařízení od 4. července 2007.

V současné době je připravována prováděcí legislativa EU i návazná česká k problematice F-plynů, která může přinést zpřísnění evropského pohledu, popřípadě upřesnění obecně definovaných požadavků.

(Stav k 15. 8. 2007!)